

Crítica literària

Entre la vida quotidiana i la transcendència

La primera impressió que em va causar aquest llibre va ser d'una gran originalitat en el fons i en la forma. No es limita a reflectir una sèrie de llibres o estudis que recolzen l'autor però que també l'allunyen del lector que no percep l'ànima, amagada darrere de l'erudició, del qui ha escrit uns mots sense escalf.

Aquesta gran originalitat de fons i de forma es pot expressar també d'una manera molt diferent tot fent esment a la profunda intuïció que apareix gravada al foc en el cor de Josep Otón. Ell deixa «que aquesta intuïció aparegui en moltes pàgines del seu llibre: escau a la criatura humana que tot partint de la vida de cada dia s'aboqui vers el Transcendent: vers Déu que dona fonament, centre, companyia i sentit a la vida personal de cada un».

El pensament i la intuïció d'Otón donen unitat al llibre, molt ben construït:

Sota la pluja menuda de la Paraula de Crist, brillen una sèrie de paraules extretes de la vida quotidiana, però en les quals ressona l'Evangeli, la Bona Notícia de la vinguda de Jesús al món: «Crisi, desert, dejunar, ídols i icones, in-

JOSEP OTÓN
La mística de la Palabra
Editorial Sal Terrae, 2014, 200 pàg.

nocència i ingenuïtat, humil i humiliat, gelosia i enveja, empatia...»

Són paraules pròximes a la bona Notícia del Fill de l'home enviat pel Pare al nostre món les quals, a la vegada, ens revelen i ens oculten Déu, que ens ha elevat fins a donar-nos una altra perspectiva de la realitat (veure Introducció, p. 19).

És que aquest reguitzell de paraules i valors formen part dels relats bíblics, els quals ens presenten «la profunditat de la vida humana. Per això són font d'inspiració: no parlen del que és eteri sinó del que és real, però, il·luminat per una llum que impregna de sentit el conjunt de la vida» (Introducció, p. 18).

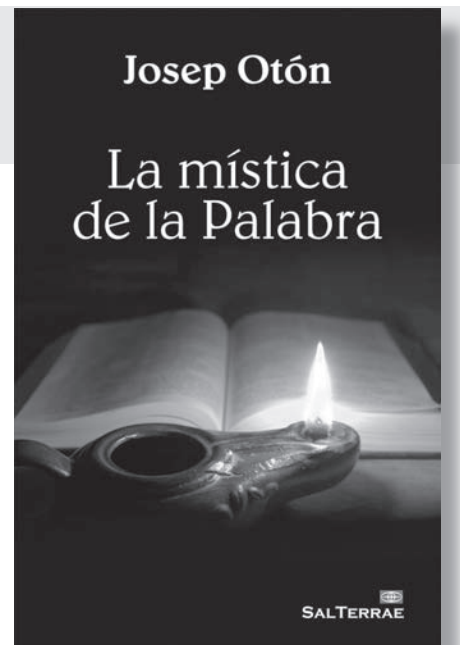
Aquestes paraules extretes de la vida humana real que fan pensar en l'Evangeli, en la Bona Notícia de la fe en Jesús enviat pel Pare, situen el lector entre la vida quotidiana i la transcendència de Déu: «El Déu transcendent no viu

replegat en si mateix, sinó que, pel fet que l'Amor sigui la seva essència, vol ser proper, pròxim, al ser humà, especialment el qui sofreix i és pobre i desvalgut. Llavors s'uneixen transcendència i immanència» (p. 24).

Els místics, per acabar, han vist el món com una gran «el·lipsi» (és la darrera paraula del llibre). Escrita per Déu i en l'alliberament dut a terme per Jesucrist. L'home, però amb l'ajut del mateix Déu, ha de posar-hi la seva interpretació de fe per completar del tot el sentit:

- com els contemplatius que llegeixen en la Creació la presència de Déu;
- com els Mags que en la claror tènue de l'Estel veuen la presència i la guia de Déu que ens fa fer el camí vers el Regne;
- com Maria, que guardava totes les paraules (esdeveniments) en el seu cor i les meditava;

Josep M. Rovira Belloso
Professor emèrit de Teologia

—com els místics que contemplen i viuen com Déu és l'únic que pot extreure béns fins i tot dels mals.

Quina alegria que un intel·lectual i escriptor jove de casa hagi fet un llibre tan suggeridor.

Crítica teatral

Una apologia feridora de l'absolutisme

«EL PRESIDENT», de Thomas Bernhard.
INTÈRPRETS: Francesc Orella, Rosa Renom, Montse Pérez, Josep Julien, Daniela Feixas, Josep Costa i Sergi Misas.
DIRECCIÓ: Carme Portaceli.
Sala Tallers, Teatre Nacional de Catalunya.
Fins al 28 de desembre.

En realitat, l'autor Thomas Bernhard (Heerleen, Països Baixos, 1931 - Ohlsdorf, Àustria, 1989) hauria fet bé de titular aquesta obra: *El President i la Presidenta*. Tal com per aquí anomenem una parella de gegants. Perquè els dos protagonistes de l'obra no són res més sinó això: una parella de gegants del cinisme polític i del cinisme del poder.

L'obra *El President* és una mena d'oferta 2x1. És a dir: dos monòlegs de notable durada (una hora cadascun), però intensos, vivíssims, carregats d'interrogants, mirades interiors, insinuacions verinoses, exabruptes, insults, menyspreu i agror que, el 1975, quan es va escriure, devia deixar ben reposat Thomas Bernhard.

La parella de monstres humans acaba de veure com els tremola el terra que els suporta perquè han patit un

© Joan Tomàs

Francesc Orella i Rosa Renom són la parella presidencial d'aquesta obra de Thomas Bernhard.

atemptat en una visita a la tomba del soldat desconegut que ha acabat amb la mort del coronel del president i —entranyable comparació!— amb la del gos de la presidenta.

L'escenografia situa les dues parts de l'obra en un ambient sòrdid, emmarcat per unes carrosseries grises d'automòbils, aptes per al desguàs, esventrades per l'atemptat, penjades del sostre. Una imatge plàstica que la posada en escena deixa a parer dels espectadors perquè la situïn en el moment històric

que més els plagui, tenint en compte la universalitat del discurs en boca dels seus dos protagonistes.

Però ni la presidenta —que és qui obre el foc— ni el president —que és qui el tanca— estan sols en el combat. Com una metàfora més de la seva solitud poderosa, una sèrie de personatges els envolten gairebé sense dir ni piu. A ella, l'acompanya la senyora Frölich, una assistenta que només té l'orella parada, mirades de reprovació i gestos d'estranyesa, mare d'un fill que potser

s'ha fet anarquista—ideologia temuda pel president i, sobretot, per la presidenta— i ase dels cops dels impromperis de la mestressa que reparteix a tort i a dret i a parts iguals entre el rostre glaçat de la pacient senyora Frölich i el mirall invisible que té mentre s'empolaina mirant els espectadors i que utilitza com a diana de la seva fúria. A ell, li fa costat l'Actriu, una amant que només té opció de pujar de to a base de copes de xampany i de rebatre les barbaritats del seu protector amb un seguit imparable de rialles d'embriaguesa.

La força dels dos intèrprets compta amb una magnètica Rosa Renom que escup el que diu, fa ganyotes amb la llengua fora, com un Einstein femení, rebat els vestits que tria per a l'acte d'estat que l'espera, el funeral dels atemptats, i plora pel seu gos mort. S'hi aparella la salvatgia de Francesc Orella, que es va estripant ell mateix en una ferida interior provocada per la pèrdua del coronel de confiança, per la por que l'assetja i per l'esfondrament de l'imperi que ha creat, pas a pas, des de ran de terra.

A pesar que el discurs de l'obra *El President* podria caure en una mena de tesi política aplicable a qualsevol època, l'autor Thomas Bernhard el transforma en una apologia feridora de l'absolutisme polític al servei de qui l'ostenta.

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
col·laborador de Ràdio Estel
andreusotorra@gmail.com

